

Titulli i projektit

Mbështetja e kultivimit të ullirit dhe rritja e sipërfaqeve të mbjella me këtë kulturë

Tipi i projektit

Zhvillim ekonomik

Vendndodhja e projektit

Balldren - Kallmet

Buxheti i paravlerësuar

355,000 Euro

Përshkrimi dhe analiza e problemit/eve

Prodhimi i ullirit dhe nënprodukteve të tij, si një nga aktivitetet e subvencionuara ndjeshëm gjatë viteve të fundit, ka njohur një rritje edhe në raport me aktivitetet e tjera bujqësore të zhvilluara në Zonën Funksionale. Kjo vlen në veçanti për zonën e Balldrenit dhe Kallmetit, e cila ka një traditë relativisht të gjatë në këtë sektor. Zona është e pasur në ullinj dhe sipërfaqja e numri i rrënjëve të mbjella po rritet vit pas viti, duke arritur në 55% të prodhimit në nivel qarku. Sipërfaqja në total e zonës së mbjellë me ullinj aktualisht është rreth 426 ha, ndërsa ajo në prodhim është 275 ha. Pjesa më e madhe e pemëve të ullirit në prodhimin është shpërndarë për fermerët në bazë të Ligjit nr. 7501/2001, duke çuar kështu në një nivel të lartë të fragmentimit në sektor, gjë që ka penguar arrijten e ekonomive të shkallës për prodhimin e ullinjve me çmime konkurruese. Si rezultat i drejtpërdrejt i këtij fragmentimi, edhe ullinjët në prodhim nuk janë shërbyer siç duhet. Shumica e fermerëve nuk kryejnë ujtitjen në formën e duhur, kontrollin e sëmundjeve, apo shërbime të tjera. Metoda kryesore e mbledhjes së ullirit mbetet me mjete manuale, ndaj produktiviteti nuk është rritur në të njëjtin ritëm me sipërfaqet mbjella dhe është ende më i ulët në krahasim me prodhuesit e tjerë të Mesdheut.

Qëllimi/et specifik të projektit

Objekti i projektit është zgjerimi i mundësive të përdorimit të tokës për prodhimin e ullirit përmes rritjes së efektivitetit të kësaj veprimtarie.

Objektivat specifikë të projektit janë:

- Konsolidimi i sektorit të prodhimit të ullirit dhe nënprodukteve të tij përmes strukturimit të marrëdhënive ndërmjet prodhuesve të ullirit dhe fabrikave të vajit, apo prodhuesve të nënprodukteve të tjera, si dhe krijimit të "cluster-it" përkatës;
- Promovimi i vlerave tradicionale të Zonës Funksionale, përmes promovimit të Markës autoktone të vajit të ullirit, regjistrimin dhe mbrojtjen e treguesve gjeografike, dhe regjistrimin dhe mbrojtjen e origjinës.

Rezultatet e pritshme dhe treguesit

Përfituesit direktë të projektit janë fermerët e njësisë Balldren e Kallmet në Zonën Funksionale. Të gjitha fermat në zonën e Lezhës përdorin mbledhje me mënyra manuale, duke ulur ndjeshëm efektivitetin dhe cilësinë e produktit. Në total, projekti ka potencialin t'i shërbejë në mënyrë direkte dy njësisë përbërëse të Zonës Funksionale (popullsia 10260 banorë, ose 15.6% e Zonës Funksionale). Rezultate të pritshme:

- Rritje e shfrytëzimit të sipërfaqes së kultivuar me ulli në rreth 200 ha për një periudhë dyvjeçare;
- Përdorimi i fidanëve të kontrolluar dhe autoktonë për të siguruar cilësinë e produkteve, regjistrimin dhe mbrojtjen e treguesve gjeografikë dhe regjistrimin dhe mbrojtjen e origjinës;
- Rritje e rendimentit dhe cilësisë së produktit bazë nëpërmjet bashkëpunimit të fermerëve dhe trajnimit të tyre;

Aktivitetet e projektit

Projekti, i cili do të përfshijë mbështetje teknike dhe zbatim investimesh, planifikohet të zgjasë 20 muaj dhe aktivitetet e parashikuara janë:

1. Studim i fizibilitetit të zonës:
  - Identifikimi i fermerëve / grupeve të fermerëve që mund të përfshihen në "Cluster" dhe intensifikimit të prodhimit (takime, grupe pune, evente të tjera, vizitë studimore) (koha e nevojshme: 3 muaj; kosto: 5 - 10 mijë Euro)
  - Identifikimi i vendndodhjes dhe projektimi i investimeve fizike – përcaktimi i specifikimeve teknike të fidanishtes dhe infrastrukturës ndihmëse të ullishtave (koha e nevojshme: 2 muaj; kosto: 10 – 15 mijë Euro)
  - Studime plotësuese – përfshin mbështetjen ligjore për realizimin e investimeve (krijimi të "Cluster") dhe analizën financiare të kostove dhe përfitimeve (koha e nevojshme: 2 muaj; kosto: 5 - 10 mijë Euro)
2. Punime në infrastrukturën ndihmëse:
  - Ndërtimi / rehabilitimi i infrastrukturës fizike (ujtje/kullim/infrastrukturë ndihmëse për grumbullimin – në varësi të gjetjeve të studimit të fizibilitetit; (koha e nevojshme: 12 muaj; kosto: 50 - 100 mijë Euro)
  - Krijimi i një fidanishteje të tipit serë për rritjen e fidanëve cilësorë dhe autoktonë për rreth 100.000 fidanë me një sipërfaqe prej 1000 m2 (koha e nevojshme: 12 muaj; kosto: 80 - 100 mijë Euro)
  - Mbështetje me fidanë cilësorë autoktonë dhe materiale të tjera për prodhime, të tilla si produkte organike të mbrojtjes së bimëve; (koha e nevojshme: 8 muaj; kosto: 50 – 80 mijë Euro)
  - Asistenca teknike për zbatimin e praktikave të mira të kultivimit dhe mbrojtjes së ullishtave nga miza e ullirit (koha e nevojshme: 8 muaj; kosto: 10 – 15 mijë Euro)
3. Marketim dhe promovim i iniciativës dhe produkteve:
  - Pjesëmarrje në panairë dhe takime "B2B" (koha e nevojshme: 4 - 5 takime gjatë fazës së dytë të zbatimit; kosto: 10 - 15 mijë Euro)
  - Përgatitje dhe shpërndarje e materialeve promovuese (koha e nevojshme: gjatë fazës së dytë të zbatimit; kosto: 5 - 10 mijë Euro)

Maturimi i projektit

Projekti nuk paraprihet nga ndonjë studim fizibiliteti dhe është ende në fazë koncepti. Përlogaritja e kostove është e përafërt, ndaj kostot rriten në përpjesëtim me thellësinë e ndërhyrjeve. Një nevojë e domosdoshme për realizimin e këtij projekti është mbështetja nga MBZHRAU.

Burimet e financimit dhe partnerët në zbatim

Aktorët kryesorë zbatues janë Drejtoria Rajonale e Bujqësisë; Bashkia Lezhë (ZF). Burimet e financimit mund të jenë buxheti i shtetit dhe i bashkisë; si edhe skema IPARD (në këtë rast aplikantët duhet të jenë kantinat e prodhimit të verës dhe fermerët).

Kostot e projektit

- Studim i fizibilitetit të zonës: 20,000 – 35,000 Euro
- Punime në infrastrukturën ndihmëse: 190,000 – 295,000 Euro
- Marketim dhe promovim i iniciativës dhe produkteve: 15,000 – 25,000 Euro